

Ulkoasiainministeriö

LÄHETE

UM2004-01425

POL-06 Jääskeläinen Tanja

26.05.2004

Viite **UTP 16/2004 vp**

Asia

EU/YUTP/Eduskunnan informointi/Euroopan Unionin yhteinen toiminta eräistä Galileo-satelliittijärjestelmän toimintaan liittyvistä näkökohdista, joilla voi olla vaikutusta Euroopan Unionin turvallisuuteen

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle tiedoksi otsikkoasiaa koskeva muistio.

Eurooppakirjeenvaihtaja

Kimmo Lähdevirta

LIITTEET

1 kpl muistio

**YHTEINEN TOIMINTA ERÄISTÄ GALILEO-SATELLIITTIJÄRJESTELMÄN
TOIMINTAAN LIITTYVISTÄ NÄKÖKOHDISTA, JOILLA VOI OLLA VAIKUTUSTA
EUROOPAN UNIONIN TURVALLISUUTEEN**

Euroopan komissio esitti elokuussa 2003 aloitteen asetuksesta, jolla luotaisiin Galileo-satelliittijärjestelmän hallintaa ja valvontaa varten tarpeelliset rakenteet (ns. hallintoasetus). Hanke on saatettu eduskunnan käsiteltäväksi erillisellä kirjeellä.

Neuvoston tulee hallintarakenteiden lisäksi päättää toimista, joihin ryhdytään tilanteissa, joissa järjestelmän toiminta voi vaikuttaa Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden turvallisuuteen. Ulkosuhdeneuvosten työryhmä on käsitellyt kevään 2004 luonnosta yhteiseksi toiminnaksi, jolla näistä toimista sovittaisiin. Ryhmä pääsi 25.5.2004 alustavaan yhteisymmärrykseen tämän yhteisen toiminnan sisällöstä.

Luonnos yhteiseksi toiminnaksi pitää sisällään alla kuvatut määräykset.

Johdantolausekkeissa kuvataan yhteisen toiminnan perusteet, jotka ovat seuraavat:

- Galileo-järjestelmän hallintoasetus koskee itse järjestelmän turvallisuutta puuttumatta näkökohtiin, jotka koskevat Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden turvallisuutta.
- Neuvoston tulee päättää toimista, joihin ryhdytään tilanteissa, jotka saattavat vaikuttaa Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden turvallisuuteen.
- Neuvoston pääsihteeri/ korkea edustaja tulee valtuuttaa toimimaan hätätilanteissa ja hänen tulee voida varmistaa järjestelmän toiminnan pysyvä valvonta.

Yhteisen toiminnan sisältö on tiivistettävissä seuraavasti:

- 1 artiklassa määrätään, että yhteisellä toiminnalla määritellään neuvoston velvollisuudet tilanteissa, joissa Galileo-järjestelmän toiminta saattaa vaikuttaa Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden turvallisuuteen.
- 2 artiklassa määrätään, että 1 artiklan tarkoittamissa tilanteissa neuvosto päättää tarvittavista ohjeista järjestelmän valvontaviranomaiselle mahdollisesti sitä ja poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteaa kuultuaan. Päätös voidaan tehdä minkä tahansa jäsenvaltion, korkean edustajan tai komission aloitteesta.
- 3 artiklassa määrätään, että poikkeuksellisissa, kiireellisissä tapauksissa, jotka edellyttävät välitöntä toimintaa, korkea edustaja voi antaa 2 artiklan tarkoittamia ohjeita. Hän ilmoittaa näistä ohjeista välittömästi neuvostolle, joka voi tarvittaessa päättää muuttaa niitä.
- 4 artiklassa määrätään, että neuvosto voi yksimielisesti tarkistaa 2 ja 3 artikloissa määriteltyjä menettelytapoja järjestelmän kehityksen valossa. Tässä yhteydessä se voi erityisesti täsmentää toimia, joihin ryhdytään uhkatilanteissa, ja tapoja, joilla ohjeet valvontaviranomaiselle annetaan.

- 5 artiklassa määrätään, että yhteinen toiminta tulee voimaan päivänä, jolloin se hyväksytään.
- 6 artiklassa määrätään, että yhteinen toiminta julkaistaan Virallisessa lehdessä.

Yhteisen toiminnan luonnos on tarkoitettu hyväksyä alustavasti Coreperissa 26.5.2004, minkä jälkeen sen sisällöstä pyritään saavuttamaan poliittinen yhteisymmärrys liikenneneuvostossa. Lopullisesti yhteisen toiminnan sisällöstä pyritään sopimaan liikenneneuvostossa rinnakkain yllä mainitun hallintoasetuksen kanssa, kun mainitut säädökset ovat käyneet läpi kielellis-oikeudellisen tarkistuksen.

Suomen kanta:

Kaksijakoinen lähestymistapa - valvontaviranomainen ja yhteinen toiminta turvallisuusrakenteesta - on Suomen hyväksyttävissä. Turvallisuusrakenteen pitäisi kuitenkin pysyä mahdollisimman keveänä. Sen palvelukseen palkattavan henkilöstön tulee olla lähinnä teknistä.

Suomi on katsonut, että mm. toimivaltasyistä turvallisuusrakenteista on luontevaa säätää yhteisellä toiminnalla. Suomi on tukenut päätöksenteon välineenä yhteistä toimintaa esim. päätöksen sijaan, koska kyse on pikemminkin autonomisesta YUTP-päätöksenteosta kuin jonkin aikaisemman YUTP-päätöksen toimeenpanosta. Hallintoasetus on yhteisöasetus, joten sen piiriin turvallisuusrakenteet sopivat huonosti.

Suomi on katsonut, että järjestelmän turvallisuushkia tai niiden johdosta toteutettavia toimenpiteitä ei tarvitse määritellä yhteisessä toiminnassa yksityiskohtaisesti. Olemme kuitenkin korostaneet, että neuvoston ja korkean edustajan vastuut tulee määritellä selkeästi.

Suomi katsoo, että järjestelmän sulkeminen voi tulla kyseeseen vain erittäin vakavin perustein ja niin, että sulkemisen aiheuttama mahdollinen haitta otetaan huomioon ja minimoidaan. Yhteisen toiminnan muotoilut mahdollistavat tämän periaatteen noudattamisen.

Suomi on valmis hyväksymään yhteisen toiminnan siinä muodossa kuin se on menossa 26.5. Coreperin käsittelyyn. Suomen neuvottelutavoitteet on saavutettu käsittelyn kuluessa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

SEU 14 artikla. Päätöksenteko edellyttää yksimielisyyttä.

Käsittelijä(t):

Timo Ranta, UM/POL-04
Mikael Nyberg, LVM